

je danes malo. Kot siv starček je vedno z mladeniško navdušenostjo govoril o narodnostnih idealih ter mlajše tovariše navduševal zanje. Udeležil se je še letos „Zavezinega“ zborovanja v Brežicah kot delegat savinjskega učit. društva ter je bil tam prav dobre volje. Kmalu potem je jel bolehati, in bolezen se mu je vedno hujšala, dokler ga ni neizprosna smrt iztrgala iz naših vrst. Bodi mu zemljica lahka!

Društveni vestnik.

Kranjsko.

Drugi redni občni zbor „Slovenske Šolske Matice“ bo v nedeljo, dne 27. decembra 1903 ob 10. uri dopoldne v „Mestnem domu“ v Ljubljani po nastopnem dnevnem redu: 1. Pozdrav predsednika. 2. Poročilo tajnikovo o društvenem delovanju. 3. Poročilo blagajnikovo o dosedanji denarni upravi. 4. Odobrenje računov o društvenem gospodarstvu. 5. Proračun za prihodnja tri leta. 6. Odobrenje poslovnika. 7. Govor ravnatelja g. H. Schreinerja o prihodnji smeri društvenega delovanja. 8. Volitev a) 9 odbornikov in treh namestnikov, b) treh presojevalcev računov. 9. Nasveti posameznih članov, ki pa se morajo vsaj do 5. decembra 1903 naznaniti odboru, da jih poprej odobri in postavi na dnevni red. Ob 2. uri popoldne bo istotam predavanje profesorja g. V. Bežka o razvijajoče-upodabljaljoči metodi.

Po treh letih bo stopil odbor zopet pred društvene člane, da jim poda verno sliko o svojem delovanju v prvi triletni upravnici dobi in da prejme od njih navodila za bodočo dobo. Zato vabi odbor vse p. n. društvenike, da se v kolikor možno obilem številu udeležijo občnega zbora.

Odbor „Slovenske Šolske Matice“ v Ljubljani
dne 10. novembra 1903.

H. Schreiner, predsednik. Fr. Gabršek, tajnik.

Opomba. Obenem se naznanja, da izidejo letošnje društvene knjige meseca decembra. Zato naj nemudoma pošlje letnino (4 K), kdor želi biti še uvrščen v imenik, ki se ravnokar dotiskuje. Zlasti prosimo gg. poverjenike, ki še niso poslali letnine, da storo to brez odloga.

Odbor.

Belokranjsko učiteljsko društvo ima svoj letošnji občni zbor v četrtek, dne 10. decembra 1903., ob 10. uri dopoldne v šolskih prostorih v Črnomlju. Dnevni red. 1. Hospitacija v I. razr.: Računski slučaj $6 + 2 = ?$ in $6 + . = 8$ po A. Črnivčevi računici. — Nastopi g. M. Dolenc. 2. Ogled A. Boppovega fizikal. aparata in nekaj poizkusov z njim. — Eksperimentira g. Fr. Šetina. 3. Razgovor o postavljanju spomenikov umrlim tovarišem. 4. Volitev novega odbora. 5. Slučajnosti.

V Črnomlju, 24. novembra 1903.

Za odbor:

Ivan Demšar, t. č. tajnik. Fr. Šetina t. č. preds.

Pedagoško društvo v Krškem je zborovalo dne 19. novembra v Krškem. Ta dan je sigurno eden izmed najimenitnejših, kar jih je imelo društvo ves čas svojega obstoja. K zborovanju se je namreč zbralo 60 učiteljev in učiteljic. Tega števila še ni doseglo nobeno kranjsko učiteljsko društvo. Šrečni smo bili, ko smo videli, kako se zbira zavedno krško učiteljstvo.

Naše zborovanje so počastili tovariši iz zelene Štajerske, mnogobrojno so prišli k nam tovariši iz sosednega litjskega okraja. Meščansko učiteljstvo je bilo zbrano korporativno. Z velikim zanimanjem so sledili našim razpravam trije — duhovniki, ki so imeli pač lepo priliko videti, kako impozantno nastopa napredno učiteljstvo in kako neumorno deluje v prospah šolstva. Vsem častitim gostom bodi na

tem mestu še enkrat izrečena iskrena zahvala na njih prijazni udeležbi pri našem zborovanju!

Prvo točko dnevnega reda (hospitacija iz prirodopisja „Lastovica“ v III. razredu) je gđč. Zirerjeva častno rešila. Gđč. učiteljica nam je podala krasno učno sliko ter s svojim prelepim nastopom dokazala, da je mogoče z dobro premišljenim poučevanjem dosegati velike uspehe.

V risarski dvorani je nastopil meščanski učitelj gosp. Karel Humek v risanju z učenkami V. razreda. Učna snov: Krog. Za to točko se je učiteljstvo posebno zanimalo, ker je g. Humek pripoznan strokovnjak v risanju. Nismo se varali. G. Humek je nastopil pred nepripravljenim razredom z ono sigurnostjo, ki je lastna veščakom. Vse predavanje je bilo jako zanimivo in kaj živahno. Uspeh je bil prelep.

Razvila se je kratka debata o obeh nastopih ter se izrekla zahvala gđč. Zirerjevi in g. Humku na dovršenih učnih slikah.

V jedernatem govoru je potem slikal g. Humer solčno in senčno stran Marinovega navodila k risanju v ljudski šoli. Ta jako zanimiva in strokovnjaška kritika bo tiskana posebej.

Potem je čital g. nadzornik Stiasny svoj izborni sestavljeni referat „Kako doženemo samostojnost učencev pri računanju“. V tem referatu nam je podal g. nadzornik mnogo praktičnih migljajev za pouk v računanju.

Radi pomanjkanja časa se je moral Magerlejev referat („Naše ukoslovne težnje“) odložiti za prihodnje zborovanje.

Pri skupnem banketu je otvoril g. nadzornik vrsto napitnic. V vznesenih besedah je pozdravljala čilo krško učiteljstvo, ki se ne straši ni truda ni stroškov pri svojem neutrudljivem delovanju za prospah šolstva. Pozdravlja goste iz litjskega okraja ter pripije tovarišem iz zelene Štajerske. G. Mešiček iz Sevnice napije g. nadzorniku kot prijatelju učiteljstva.

Vrstile so se potem mnoge navdušene napitnice, ki so jasno pokazale, kako velik korak je naredilo krško učiteljstvo naprej ter si s svojim energičnim nastopom in svojo stanovsko zavednostjo pridobilo srca vseh stanov. Takega učiteljstva pač ni mogoče vpreči v jarem mračnjajstva.

V bratski slogi med navdušenimi govori, petjem in godbo je potekel čas bliskovito. Ločili smo se z zavestjo, da nam morajo kmalu napočiti boljši dnevi.

Ivan Malnarič.

Štajersko.

Učit. društvo za celjski in laški okraj ima redno zborovanje v nedeljo dne 6. dec. t. l. ob pol 11. uri dopoldne v okoliški deški šoli v Celju z nastopnim vzporedom: 1. Zapisnik. 2. Petje. 3. Društvene zadeve in nasveti. 4. Predavanje: „Spisovanje krajeznanstev in domoznanstev. 5. Iz šolske prakse.

K prav obilni udeležbi vljudno vabi v imenu odbora

Armin Gradišnik, t. č. predsednik.

Učiteljsko društvo za brežiški in sevnški okraj zboruje dne 6. decembra t. l. v Brežicah po nastopnem vzporedom: 1. Zapisnik. 2. Društvene zadeve. 3. Poročilo o glavni skupščini „Lehrerbunda“. 4. Iz šolske prakse. 5. Predavanje. 6. Zelje in nasveti. Zborovanje se prične ob pol 10. uri v šoli.

K obilni udeležbi vabi vljudno

odbor.

Mesečno zborovanje ormoškega učiteljskega društva se vrši dne 3. decembra t. l. v ormoški slovenski šoli. Začetek ob 10. uri predpoldne. — Vzpored: 1. Dopisi. 2. Poročilo o zborovanju „Lehrerbunda“ v Lipnici; poroča g. Porekar. 3. Drugi plačilni razred in deželni zbor. 4. Predlogi in nasveti.

K prav obilni udeležbi vabi najvljudneje

odbor.

Učiteljsko društvo za ptujski okraj zboruje v četrtek dne 10. decembra 1903 dopoldne točno ob pol 11. uri v okoliški šoli s sledečim vzporedom: 1. Zapisnik. 2. Dopisi.

3. Poročili o letošnjem glavnem zborovanju „Zaveze“ in „Lehrerbunda“. 4. „Iz katerih pedagoških in zdravstvenih ozirov je preložitve naših glavnih počitnic na primernejšo dobo umestna?“ (Predava g. Fr. Podobnik.) 5. Slučajnosti. K prav obilni udeležbi vljudno vabi

Fr. Šorn, t. č. predsednik.

Konjiško učiteljsko društvo je zborovalo v novem šolskem letu prvokrat dne 12. novembra v prostorih slovenske petrazrednice v Konjicah. Zbralo se je bilo lepo število kolegov, ki se niso strašili niti dolge poti niti stroškov, da pohitijo zopet po daljšem razstanku v družbo tovarišev. Žalibog se pa ne more tega konstatovati tudi o dražestnih gdč. tovarišicah; razen dveh, ki še nista izostali niti od enega zborovanja, se druge prikažejo le redkokdaj. Kaj je neki temu krivo? Društvo, ki goji kolegialiteto, skrbi za prospeh šolstva in naših socialnih razmer, naj bi pač bilo zatočišče učiteljstva vsega okraja.

Po pozdravn predstnikovem je sledil zapisnik zadnjega zborovanja in za tem letno poročilo g. zapisničarice o društvenem delovanju. Nato je predaval g. tovariš J. Čeh iz svoje šolske prakse o ulomkih. Pokazal nam je jako instruktivno, kako naj se nazorujejo in pojmujejo ulomki, v kakšnem obsegu in kako naj se operira z drobci, da bo imela ta panoga računstva res tudi praktičen pomen; posneli smo iz predavanja tudi, da naj se pismeno računanje z ulomki iz večine izpusti, ker je le minimalne vrednosti, goji pa naj se tembolj računanje na pamet. O tem predmetu se je vnela po končanem referatu prav živahna debata, v kateri se je posebno razpravljalo, kje naj se prične z ulomki. Večina je bila za to, da šele na srednji začetek, na višji stopnji pa šele pravilno računanje z njimi.

Ker nam je bil čas tesno odmerjen, se je moralo poročilo tov. g. Pukmeistra o zborovanju „Bunda“ v Lipnici na prihodnjic odložiti. Na dnevni red je prišla za tem volitev novega odbora; ker je dosedanji g. predsednik J. Čeh že v naprej absolutno odklonil vsakršno novo izvolitev, je bil skoro soglasno izvoljen novim predsednikom tov. g. Mirko Kožuh v Konjicah.

Staremu g. predsedniku pa je izrekel g. L. Trbnik v imenu vseh za njegovo skrbnost, agilnost in nesebično požrtvovalnost v zastopanju društva presrečno zahvalo. Omeniti mi je tudi, da se je na predlog tov. g. Zupančiča izvolila deputacija, obstoječa iz treh članov, ki bo pri deželnih poslancih delovala na to, da se čim preje uveljavi predlog, ki ga je v dež. zboru štajarskem stavil posl. Robič.

Po končanem oficialnem delu smo se sešli v Narodnem domu. Želeti bi pač bilo, da bi se pred vsakim zborovanjem vsi sešli k skupni pevski vaji, zakaj upati nam je, da bomo pod tako odličnim pevovodjem, kakršen je tov. g. Ferdo Rosenstein, še zakročili marsikatero veselo. Tudi petje bo imelo privlačno silo, da bodo člani tem rajši prihajali k društvenim zborovanjem. Prihodnje zborovanje so vrši po novem letu dne 7. januarja v Konjicah.

Savinjsko učiteljsko društvo je zborovalo v četrtek, dne 19. nov. v Št. Pavlu. Vkljub skrajno neugodnemu vremenu se je zbralo skoro vse učiteljstvo vranskega okraja. In kaj nas je vendar vleklo v Št. Pavel, ki stoji znanj našega okraja? Gospod J. Vidic, častni član savinjskega učiteljskega društva, vpokojeni nadučitelj ter starosta savinjskega učiteljstva, ki je obhajal ta dan šestdesetletnico svojega rojstva. Predsednik g. Farčnik je v dolgem govoru razložil zbranim učiteljstvu pomen tega dne za g. slavljenca, njegove sorodnike ter za zbrano učiteljstvo. G. slavljenec je osivel v svoji težavni službi. Prebil je v dolgi vrsti let svojega učiteljevanja mnogo veselih, pa tudi mnogo bridkih trenutkov. Želeč mu, da bi še dolgo vrsto let užival g. slavljenec zasluženi pokoj, je končal g. predsednik svoj govor s trikratnim živio-klicem. Došlo je tudi več brzojavnih pozdravov.

Nato smo pričeli z zborovanjem. G. predsednik je pozdravil nove člane gg. Pustika, Vrabra in Petraka. Spominjal se je pred kratkim umrlega tovariša g. V. Jarca; v znak sožalja smo vsi vstali. Namesto venca smo zložili 22 K za dijaško kuhinjo v Celju. G. Meglič je predaval o domovino-znanskih črticah o Vranskem, kar smo vsi z zanimanjem

poslušali. Kdor pozna Vransko, ta se je moral čuditi, kako skrbno in natančno je bila sestavljena ta razprava. Sklenilo se je nadalje, da ostane društvo še pri „Lehrerbundu“. Prihodnje zborovanje se vrši začetkom pomladi na Gomiljskem. Za predavanje se je prijavil g. J. Jakše.

Po zborovanju se je razvila živahna zabava, ki je trajala pozno v noč. Napivali smo g. slavljenca, gospé soprogi, gg. sinovom ter prepevali lepe narodne pesmi.

Učiteljsko društvo za celjski in laški okraj je zborovalo dne 8. listopada v okoliški šoli celjski ob izredno dobri udeležbi. Po običajnem pozdravu predstavi predsednik nove člane, in sicer: gg.: Pirkoviča in gdč. Pirkovič, Laha, Mithans in gdč. Klein. Po prečitaniu in odobrenju zadnjega zapisnika nam je podal Exel jako pregledno in temeljito sliko o zborovanju letošnje glavne skupščine „Lererbunda“ v Lipnici. Naj omenim med drugim samo to, da pripada „Bundu“ 28 društev s približno 800 člani, 340 novih naročnikov društvenega glasila, 1400 K dolga pri uredništvu, pridobitev 1 slovenskega odbornika v društveno vodstvo, tako da ima Spodnji Štajer $\frac{1}{3}$ odbornikov, zanimivo podavanje o risarskem pouku prof. Veselija, disciplinarni zakon, anonimne ovadbe, častno sodišče i. t. d. Po podavanju se je vnela jako živahna debata o stališču, ki ga zavzema naše društvo napram „Lehrerbundu“. Sklene se sledeče: Naše društvo ostane tudi nadalje član „Lehrerbunda“; v to svrhu plača vsak društvenik 6 K udnine na leto, v katero vsoto je vračunjena tudi naročnina „Bundovega“ glasila in sploh vsi stroški, ki jih ima društvenik prispevati. Članarina se bo plačevala polletno. Tako smo sedaj na čistem. Spominjamo pa se s tem tudi tistih tovarišev, ki se le preradi izogibljejo svojega duševnega ognjišča — učiteljskega društva!

Slovenje-bistriško učiteljsko društvo je zborovalo dne 12. nov. t. l. v Slov. Bistrici. Po običajnem pozdravu g. predsednika, ki izrazi svoje veselje nad obilno udeležbo in novim članom g. Šerbakom, nadučiteljem pri Sv. Martinu na Pohorju, se je odobrili zapisnik zadnjega zborovanja.

Nato nam je opisal g. Špan, poslanec našega društva vtiske, ki jih je napravilo naj učiteljsko zborovanje v Lipnici. Podal nam je tudi jedro Veseljevega predavanja o risanju. G. predavatelj je žel vsestransko priznanje, in burno ploskanje je bilo dokaz, s kakim zanimanjem smo poslušali njegove besede. G. I. Killerju se izreče enoglasna zaupnica z iskreno zahvalo za trud pri neustrašnem delovanju za blagor štajarskega učiteljstva.

Potem je predavala g. Ivica Kralj „Kako je vzgajati šolsko mladino k zadovoljnosti v malem“. Tudi njena izvajanja smo poslušali z velikim zanimanjem. Naj služi to predavanje v spodbujajo cenj. kolegijam našega okraja!

Nato še opozori g. predsednik mlajše učitelje, ki so ravno prebili drugo izkušnjo, na važnost društev „Selbsthilfe“ in „Jubilejska samopomoč“ in da je ravno sedaj najprimernejši čas k pristopu in sklenu zborovanje s klicem: „Na svidenje v četrtek 7. januarja 1904.“

Omeniti še hočem nekaj o predzadnjem zborovanju „Slov. bistriško učiteljsko društvo je izrazilo željo, naj južno-štajarska učiteljska zveza deluje na to, da bi se v vseh šolah rabile iste uradne tiskovine istega jezika, v katerem se poučuje. Tudi tedaj smo imeli dvoje predavanj. G. nadučitelj Vobič je predaval o vzgojevalni nalogi ljudske šole, kako bi se s posebnimi oblastvenimi naredbami ta naloga izboljšala, g. R. Košar pa o duševnem motenju v otroški dobi. Obe predavanji sta zborovalce jako zanimali.

Književnost in umetnost.

„Popotnik“ prinaša v 11. številki to-le vsebino: 1. Fr. Hubad: Kranjski pristaši formalnih stopenj in njih kritik. — 2. Viktor Bežek: Razvijajoče-upodablajoča metoda v službi „materinske šole“ in otroškega vrta. — 3. I. Šega: Preosnova učiteljske v Avstriji. — 4. I. Šega: Pedagoški utrinki. — 5. Književno poročilo. — 6. Razgled. Listek. — Pedagoški paberki.